

FISKERLAGET SØR

sor@fiskerlaget.no

(+47) 96042185

Klima og miljødepartementet

P.B. 8013 Dep
0030 Oslo

Dato: 23. Oktober 2018

Saksbehandler: Erlend Grimsrud
18/10.2

Høringsuttalelse - konsekvensutredning av et mulig deponi for nøytralisert og stabilisert uorganisk farlig avfall i Brevik

Fiskerlaget Sør og Telemark Fiskerlag viser til høring av konsekvensutredning av et mulig deponi for nøytralisert og stabilisert uorganisk farlig avfall i Brevik. Konsekvensutredningen er utarbeidet av NOAH AS som forslagstiller. Videre vises det til Fiskerlaget Sør sitt innspill til høring av planprogrammet i saken og orientering fra NOAH ved årsmøte i Telemark Fiskerlag 17. Mars 2018.

Konsekvensutredningen (KU) skal avklare om Dalen gruve i Brevik er egnet til deponi og hvilke konsekvenser en etablering i Dalen vil kunne få for miljø og samfunn.

NOAH AS sitt deponi for farlig avfall på Langøya i Re kommune vil om relativt få år nå maksimal deponikapasitet. NOAH AS ønsker derfor å anlegge et nytt deponi for uorganisk giftig avfall i Dalen gruver i Brevik i Porsgrunn kommune. Det legges opp til å lagre inntil 800 000 tonn avfall per år. Det legges opp til at det foreslåtte avfallsdeponiet får en driftsperiode på ca. 25 år, før det er fylt opp. Mesteparten av det planlagte deponiet for giftig avfall vil etter planen ligge under havoverflaten i Eidangerfjorden.

Fiskerlagets grunnleggende syn på behandling og deponering av giftig avfall:

Norsk fiskerinæring er en viktig matprodusent, også på internasjonalt nivå. Et rent hav, mest mulig fri for tungmetaller og miljøgifter, er avgjørende for kvalitet, omdømme og markedsverdi for norsk sjømat. Fiskerlaget søker derfor å finne gode løsninger for sameksistens med andre virksomheter og interesser, der det er mulig. Forutsetningen er at tiltak ikke må kunne ødelegge gyte- og oppvekstområder, marint miljø eller for utøvelsen av fisket. Aller viktigst er det at tiltaket ikke må være en risiko for sjømattryggheten, verken på kort eller lang sikt. Tiltakshaver må på en mest mulig nøytral og tillitvekkende måte kunne dokumentere dette. Vi viser til utfyllende forklaring i Fiskerlaget Sør sin uttalelse til forslag til planprogram.

Kommentarer til konsekvensutredningen fra Fiskerlaget Sør

Konsekvensutredningen, som nå er på høring, konkluderer blant annet med:

«Basert på en samlet vurdering av de geologiske og hydrogeologiske forholdene i Dalen gruve, i kombinasjon med det deponerte avfallets geokjemiske egenskaper, vurderes det at underjordisk deponering av planlagt type stabilisert farlig avfall kan skje uten vesentlig miljørisiko.» Det står også: «Forurensset vann fra deponiet vil renses med beste tilgjengelige teknologi. Tilgjengelige vannanalyser viser at utslippet vil kunne reduseres sammenliknet med i dag.»

Ut fra hva som faktisk står, og ikke står, i konsekvensutredningen og delutredningene, er det svært krevende å forstå hvordan en har kunnet konkludere med påstandene ovenfor.

Fiskerlaget Sør sendte 31. januar 2018 et grundig innspill til planprogrammet. Hensikten var å bidra til at den kommende konsekvensutredningen kunne bli best mulig. Blant annet anmodet Fiskerlaget Sør her om at:

- Hensynet til sjømattrygghet, gyteområder, fiskerne og marint biologisk mangfold (som var oversett i forslaget til planprogram) må inkluderes i konsekvensutredningen.

FISKERLAGET SØR

sor@fiskerlaget.no

(+47) 96042185

Dette er kun skissemessig berørt i konsekvensutredningen, inkludert i delrapportene «Naturmiljø i sjø» og «Naturtilstanden i Frierfjorden, Konkleiv og Eidangerfjorden». **Hensynet til sjømattrygghet og marint biologisk mangfold er ikke en gang nevnt.**

- Topografi og havstrømmer i Langesundbukta gjør Telemarkskysten særlig rik på fisk og skalldyr. Kyststrekningen tiltrekker derfor også fartøy og fiskere fra andre deler av Skagerrakkysten. Mulige konsekvenser i Eidangerfjorden og områdene utenfor må derfor utredes for flere enn de 55 registrerte yrkesfiskerne i regionen i konsekvensutredningen.

Dette forholdet er ikke vurdert eller nevnt i konsekvensutredningen.

- Den nye forskriften om konsekvensutredninger, som trådte i kraft 1. juli 2017, stiller krav om at hensynet til såkalte økosystemtjenester (de goder, produkter og tjenester naturen i området gir) skal utredes. Rene fjorder, velfungerende økosystemer, intakte gyte- og oppvekstområder og lønnsomme fiskerier er å regne blant våre aller viktigste økosystemtjenester.

Hensynet til økosystemtjenester er ikke vurdert eller nevnt i konsekvensutredningen.

- Det foreslåtte deponiet for giftig uorganisk avfall i Brevik vil motta langt mer sivevann enn det nåværende deponiet på Langøya. Konsekvensutredningen må derfor inneholde en plan for hvordan forurenset sivevann fra avfallsdeponiet skal håndteres og renses også etter at selve avfallsdeponeringen er avsluttet (22 – 26 år). Det vil selvfølgelig være totalt uakseptabelt dersom det er risiko for at et evt. avfallsdeponi i Dalen gruver skal kunne lekke forurenset vann ut i Eidangerfjorden i uoverskuelig tid.

Denne problemstillingen er ikke avklart i konsekvensutredningen. I stedet konkluderes det kun med at: «Det vil være drift av vannbehandlingsanlegget så lenge som myndighetene bestemmer, etter at deponeringen er opphørt.»

- Andre mer overordnede og prinsipielle forhold Fiskerlaget Sør mente måtte klarlegges i forbindelse med konsekvensutredningsarbeidet var:
 - Hvorfor er Klima- og miljødepartementet oppnevnt som ansvarlig myndighet i denne saken, når forslagsstiller er en privat kommersiell aktør (NOAH AS)?
 - Er det virkelig slik at det er mengden overskuddssyre fra et multinasjonalt selskap (Kronos Titan AS i Fredrikstad), som skal dimensjonere mengden giftig uorganisk avfall som skal importeres og deponeres i Norge?
 - Gode lokaliteter for behandling og deponering av giftig avfall er en begrenset ressurs. Det legges nå opp til å lagre så store mengder farlig avfall i Brevik (inntil 800 000 tonn per år) at det foreslåtte deponiet i Dalen gruver kan bli fylt opp innen bare 25 år. Er det slik at dagens rammevilkår virkelig motiverer til gjenvinning, og gjenspeiler kostnadene ved behandling og lagring av farlig uorganisk avfall per i dag de reelle miljøkostnadene?
 - I hvor stor grad er det riktig, slik konsekvensutredningen og ROS-analysen legger til grunn, at det farlige avfallet som planlegges lagret i Dalen gruver ikke er gjenvinnbart?
 - Selve influensområdet for et eventuelt avfallsdeponi kan være langt større enn det fastsatte planområdet. Det gjelder i dette tilfellet særlig omfanget av utlekking av tungmetaller og andre

FISKERLAGET SØR

sor@fiskerlaget.no

(+47) 96042185

miljøgifter i Eidangerfjorden. Bør ikke konsekvensutredningen i større grad vurdere hele influensområdet?

- Er det i denne saken gjort et tilstrekkelig klart skille mellom faglige vurderinger og politiske føringer?

Ingen av de overnevnte spørsmålene har blitt tilfredsstillende besvart i det forelagte konsekvensutredningsarbeidet. I stedet står det i forslagsstillers kommentarer til innkomne uttalelser til planprogrammet: «Forslagsstiller vurderer de overnevnte forholdene ikke er relevant for innholdet i planprogrammet, og tas kun til orientering». Etter vår oppfatning er det uheldig at de fleste av spørsmålene ovenfor fortsatt står ubesvart, når departementet snart skal fatte sin beslutning i saken.

Vi konstaterer til slutt at konsekvensutredningen også inneholder en delutredning kalt «Økonomiske konsekvenser – Ringvirkningsregnskap». Denne rapporten er et partsinnspill. Det er kun antatt positive ringvirkninger som er omtalt. Det til tross for at det også bør være rimelig å anta at etablering av et av Europas største anlegg for behandling og lagring av farlig uorganisk avfall, i et svært tettbygd område, også kan ha negative ringvirkninger. Metodikken er også kun skissemessig omtalt, og synes ikke å bygge på anerkjente metoder for beregning av økonomiske ringvirkninger. Etter Telemark Fiskerlag og Fiskerlaget Sør sin oppfatning har denne rapporten lite eller ingen ting i en konsekvensutredning å gjøre.

Telemark Fiskerlag og Fiskerlaget Sør konstaterer at fiskernes innspill til planprogrammet i svært liten grad har blitt vurdert i konsekvensutredningen. Det gis ikke gode forklaringer på dette. Vår konklusjon er derfor at konsekvensutredningen for et potensielt deponi for uorganisk farlig avfall i Brevik ikke utgjør et tilstrekkelig godt faglig grunnlag for å fatte en forsvarlig beslutning i saken.

Med vennlig hilsen

Erlend Grimsrud
Daglig Leder, Fiskerlaget Sør

Oddbjørn Hillersøy
Formann, Telemark Fiskerlag

Kopi:

Norges Fiskerlag
Nærings- og fiskeridepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Fiskeridirektoratet
Porsgrunn kommune